

MTA Law Working Papers 2025/6

**A DSA által az online platformokkal szemben előírt
kellő gondossági kötelezettségek a
tartalommoderálással összefüggésben**

Zanathy Anna

ISSN 2064-4515

<http://jog.tk.mta.hu/mtalwp>

*Társadalomtudományi Kutatóközpont – MTA Kiválósági Kutatóhely
HUN-REN Centre for Social Sciences – MTA Centre of Excellence*

A DSA által az online platformokkal szemben előírt kellő gondossági kötelezettségek a tartalommoderálással összefüggésben

1. Bevezetés

Felismerve az online platformok társadalomban betöltött központi szerepét és az egyén szabadságára és jogaira gyakorolt jelentős hatását, a Digitális szolgáltatásokról szóló rendelet² (a továbbiakban: DSA) számos kellő gondossági kötelezettséget ír elő a platformokkal szemben. A DSA egy úgynevezett bináris rendszert vezetett be: egyrészt a platformok főszabály szerint mentesülnek a jogellenes tartalmak tárolásáért, illetve nyilvánosság részére történő terjesztéséért való felelősség alól, másrészt azonban – a jogellenes tartalomért való felelősségüktől függetlenül – a platformok kötelesek a DSA III. fejezetében előírt kellő gondossági kötelezettségeket betartani.³ Láthatóan az EU egy finom egyensúlyt kívánt megteremteni a platformok vonatkozásában, amelynek értelmében a platformok ugyan nem tartoznak jogi felelősséggel a rajtuk elhelyezett jogellenes tartalomért, de felelősek (azaz elszámoltathatók) a szolgáltatásaik által kiváltott társadalmi hatások, illetve a szolgáltatásaikban rejlő kockázatok kezeléséért.⁴

Fontos azonban megjegyezni, hogy a platformok felelősségére és a kellő gondossági kötelezettségeikre vonatkozó rendelkezések a DSA-ban bizonyos átfedéseket mutatnak. A DSA 16. cikke szerint például a tárhelyszolgáltatóknak olyan mechanizmusokat kell létrehozniuk, amelyek lehetővé teszik, hogy bárki értesítse őket a szolgáltatásukon található jogellenes tartalmakról.⁵ Ha az ilyen értesítés eredményeként a tárhelyszolgáltató, a DSA 6. cikke szerinti, tényleges tudomást szerez a jogellenes tartalomról, úgy a szolgáltató felelősséggel tartozik annak tárolásáért és nyilvánosság részére való terjesztéséért kivéve, ha haladéktalanul intézkedik az adott tartalom eltávolítása érdekében.

¹ Zanathy Anna PhD-hallgató, Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola. ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0005-5415-1474>.

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19.) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet), PE/30/2022/REV/1, HL L 277., 2022.10.27., 1–102.

³ Buiten, Miriam: The Digital Services Act From Intermediary Liability to Platform Regulation. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law*, 2021/5., 373. o. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3876328>.

⁴ Érdeklődésként érdemes megjegyezni, hogy a DSA az EU és a nagy technológiai vállalatok között kötött alku hosszú tárgyalások eredményeként született meg. Az Európai Parlament ugyanis hosszú ideig ragaszkodott ahhoz, hogy a platformok jogellenes tartalom tárolásáért való felelősségük alóli mentességüket a kellő gondossági kötelezettségek betartásához kössék. Így a DSA III. fejezet bármilyen módon való megsértése, a DSA 6. cikke szerinti felelősség alóli mentesség elvesztéséhez vezetett volna. Az Európai Parlament azzal érvelt ugyanis, hogy a felelősség alóli mentesség olyan kiváltság, amely csak azoknak jár, akik a törvényt teljes egészében tiszteletben tartják. Ez a szigorú megközelítés azonban nem került be a DSA végleges normaszövegébe.

⁵ Lendvai Gergely Ferenc: Bejelentési és cselekvési mechanizmusok. In Koltay András – Lapsánszky András – Szikora Tamás – Tóth András (szerk.): DSA rendelet nagykommentár. Nagykommentár a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2022. október 19-i (EU) 2022/2065 rendelethez (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet). Budapest, Wolters Kluwer, 2024, 79–80. o.

A DSA az alkalmazandó kellő gondossági kötelezettségek körét a szolgáltató típusának függvényében határozza meg. A DSA 11–15. cikkeiben előírt kellő gondossági kötelezettségeket valamennyi közvetítő szolgáltató, a 16–18. cikkeiben foglaltakat csak a tárhelyszolgáltatók, a 19–32. cikkeiben meghatározottakat csak a platformok, míg a 33–43. cikkeiben felsoroltakat csupán az online óriásplatformok számára állít fel kötelezettségeket. A DSA által előírt kellő gondossági kötelezettségek az általuk elérni kívánt célkitűzések alapján három kategóriába sorolhatók:

- i. tartalommoderálás, amely elsősorban a platform tartalommal összefüggő döntéseinek meghozatalának folyamatára vonatkozik;
- ii. átláthatóság, amely a szolgáltatás átláthatóságát hivatott biztosítani; és
- iii. kockázatkezelés, amely arra vonatkozó kötelezettségeket foglal magában, hogy a platformnak hogyan kell kezelnie és csökkentenie a szolgáltatás működéséből és használatából eredő kockázatokat.

Bár valamennyi kellő gondossági kötelezettség önmagában megérdemelne külön vizsgálatot, jelen tanulmányban kizárólag a platformok tartalommoderálását elemzem.

2. A platformok tartalommoderálásával összefüggésben előírt kellő gondossági kötelezettségek

2.1 A tartalommoderálás meghatározása és a DSA szerinti irányadó eljárás

A DSA 3. cikkének t) pontja a tartalommoderálást a következőképpen határozza meg: „a közvetítő szolgáltató olyan automatizált vagy nem automatizált tevékenysége, amely különösen a szolgáltatás igénybe vevője által közzétett jogellenes tartalom vagy a közvetítő szolgáltató szerződési feltételeivel összeegyeztethetetlen információ észlelésére, azonosítására és kezelésére szolgál, ideértve az ilyen jogellenes tartalom vagy információ elérhetőségét, láthatóságát és hozzáférhetőségét érintő intézkedéseket, például annak hátrасorolását, a demonetizálását, az ahhoz való hozzáférés megszüntetését vagy annak eltávolítását, vagy a szolgáltatás igénybe vevője általi információközlés lehetőségét érintő intézkedéseket, például a fiókja megszüntetését vagy felfüggesztését.”

A DSA – az Eker. irányelv által létrehozott értesítési és eltávolítási rendszerre építve⁶ – saját tartalommoderálásra irányadó eljárást, bejelentési és cselekvés mechanizmust alakít ki,⁷ amely egyrészt biztosítja a jogellenes tartalmakra időben adott megfelelő válasz adását, másrészt pedig védi a tartalomkészítők alapvető jogait (pl.: szólásszabadság) és érdekeit. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy az uniós jogalkotó tudatosan a “notice-and-action” és nem a “notice-and-stay-down” eljárást⁸ választotta, így a DSA alapján platform jelenleg nem köteles a jelentett és törölt tartalom ismételt megosztását megakadályozni.⁹ Felmerül azonban a kérdés, hogy vajon miként értékelendő a DSA szempontjából az EUB-nek a Glawischnig-Piesczek ügyben hozott ítélete,¹⁰ amely azt sejteti, hogy a platformokat terhelő tartalommoderálási kötelezettség közelebb áll a “notice-and-stay-down” megközelítéshez, mint a “notice-and-action” megoldáshoz. Vajon a jogalkotó (az EUB többi, Eker. irányelvvel

⁶ Gosztönyi Gergely: *Censorship from Plato to Social Media: The Complexity of Social Media’s Content Regulation and Moderation Practices*. Cham, Springer, 2023, 54–55. o. https://doi.org/10.1007/978-3-031-46529-1_4.

⁷ DSA, 16. cikk.

⁸ Kuczerawy, Aleksandra: *Intermediary liability and freedom of expression in the EU: from concepts to safeguards*. Cambridge, Intersentia, 2018.

⁹ Buiten, 2021, 374. o.

¹⁰ Eva Glawischnig-Piesczek kontra Facebook Ireland Limited, ECLI:EU:C:2019:821.

összefüggésben elfogadott ítéleteivel szemben¹¹⁾ tudatosan nem implementálta az EUB döntését?

A DSA tartalommoderálásra¹²⁾ irányadó eljárása jelenleg a következő lépésekből áll:

1. lépés: a platform értesítése az állítólagosan jogellenes tartalomról (azaz a bejelentés),
2. lépés: a bejelentés értékelése és szükség esetén a tartalom valamiféle korlátozásához szükséges intézkedések elfogadása (azaz a cselekvés),
3. lépés: a platform döntésének felülvizsgálata, és
4. lépés: a fellebbezés.

2.2 A platform értesítése a vélt jogellenes tartalomról (azaz a bejelentés)

Mivel a tárhelyszolgáltatók nem kötelesek proaktívan ellenőrizni a felhasználóik által feltöltött információkat a jogellenes tartalmak szűrése érdekében,¹³⁾ a tartalom moderálásának sarokköve (és egyben első lépése) az állítólag jogellenes tartalomról szóló bejelentés. A bejelentési és cselekvési mechanizmusokat uniós szinten harmonizálni kellett annak érdekében, hogy az értesítések időben, egységes, átlátható és egyértelmű szabályok alapján történjenek, az összes érintett fél jogainak és jogos érdekeinek védelme mellett.¹⁴⁾ Ezen konkrét okok miatt a DSA – elődjével ellentétben¹⁵⁾ – szigorúbban szabályozza a bejelentési eljárásokat.

A DSA a platformokat méretüktől függetlenül arra kötelezi, hogy könnyen hozzáférhető és felhasználóbarát bejelentési és cselekvési mechanizmusokat vezessenek be, amelyek megkönnyítik a bejelentő fél által jogellenes tartalomnak tekintett konkrét információknak platformokhoz való eljuttatását.¹⁶⁾ Ezen mechanizmusoknak egyértelműen azonosíthatónak kell lenniük, a kérdéses információ közelében kell elhelyezkedniük, és legalább olyan könnyen megtalálhatónak és használhatónak kell lenniük, mint a tárhelyszolgáltató szerződési feltételeit sértő tartalomra vonatkozó bejelentési mechanizmusoknak.¹⁷⁾ A DSA 16. cikkének (1) bekezdése azt is tisztázza, hogy a felhasználóknak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy bejelentéseiket kizárólag elektronikus úton (például e-mailben, elektronikus űrlapok kitöltésével vagy a platformok által kifejlesztett kifinomultabb alkalmazási interfészek használatával) tehessék meg. Ezenfelül a felhasználóknak képesnek kell lenniük arra, hogy egyetlen bejelentésen keresztül több, jogellenesnek vélt tartalmat is bejelentsenek, ezáltal biztosítva a mechanizmusok hatékony működését.¹⁸⁾

Fontos kiemelni, hogy a DSA csak a jogellenes tartalom (azaz pontosabban uniós vagy tagállami jogot sértő tartalom) bejelentésének folyamatát szabályozza: ez nem vonatkozik azonban a platform által szerződéses jogviszony keretében meghatározott tiltott tartalmak szűrésére. A DSA megalkotásakor az európai jogalkotó tudatosan döntött úgy, hogy nem

¹¹⁾ Gosztonyi Gergely: Az Európai Unió Bírósága hozzájárulása az online platformok felelősségi és monitorozási kérdéseinek alaposabb megértéséhez. In Török Bernát – Zódi Zsolt (szerk.): Az internetes platformok kora. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2022.

¹²⁾ Bukor Liza – Träger Anikó: Az online gyűlöletbeszéd detektálásának kérdései, különös tekintettel az algoritmikus rendszerekre. MTA Law Working Paper, 2024/2., 2. o.

¹³⁾ DSA, 8. cikk.

¹⁴⁾ DSA, (52) preambulumbekkezdés.

¹⁵⁾ Wilman, Folkert: Between Preservation and Clarification. The Evolution of the DSA's Liability Rules in Light of the CJEU's Case Law. In van Hoboken, Joris et alii (szerk.): Putting the Digital Services Act into Practice: Enforcement, Access to Justice, and Global Implications. Berlin, Verfassungsblog GmbH, 2023, 40. o. <https://doi.org/10.17176/20230208-093135-0>.

¹⁶⁾ Balendra, Soorya: Free Speech in the Puzzle of Content Regulation. Cham, Springer, 2024, 64. o. https://doi.org/10.1007/978-3-031-75813-3_4.

¹⁷⁾ DSA, (50) preambulumbekkezdés.

¹⁸⁾ DSA, (50) preambulumbekkezdés.

legitimálja és nem ösztönzi a magánjogi szabályok nyilvános érvényesítését, mivel külön csatornákat kíván fenntartani a “közjogi szabályok” nyilvános érvényesítésére (pl. hatósági végzések) és a “magánjogi szabályok” magánjogi érvényesítésére.¹⁹

A DSA ugyanakkor nem tisztázza egyértelműen, hogy ki tehet bejelentést. Következésképpen bejelentést bárki tehet, függetlenül attól, hogy természetes vagy jogi személy vagy a kérdéses szolgáltatás felhasználója-e. Általános szabályként a bejelentéseket ahhoz a platformhoz kell intézni, akitől ésszerűen elvárható, hogy rendelkezik az ilyen konkrét elemek elleni fellépéshez szükséges technikai és működési képességekkel.²⁰

A platform a véleménynyilvánítás és a tájékoztatás szabadságával összeegyeztethető, megalapozott döntést csak úgy tud, ha a bejelentés kellően pontos és megfelelően indokolt.²¹ Ennek biztosítása érdekében a DSA szabályozza a közlés minimális tartalmát. Ezek a minimális elemek a következő pontokban foglalhatók össze:

- i. Kellően megalapozott magyarázat arra, hogy a szóban forgó információ miért jogellenes. A DSA értelmében a magyarázat megkövetelt szintje a jogellenes tartalom típusától függően változik. Az önmagában jogellenes tartalom esetében minimális magyarázatra van szükség, míg azon információk esetében, amelyek jogellenessége a további körülmények fennállásától függ a bejelentés részletesebb indoklást igényel. Például egy rasszista megjegyzés nem igényel hosszabb indoklást, míg egy képmáshoz való jogot sértő felvétel esetén indokolt lehet a jogellenesség körülményeinek részletesebb magyarázata. A bejelentők számára lehetővé kell tenni továbbá azt is, hogy állításaik alátámasztására bizonyítékokat töltsenek fel.²²
- ii. A vélhetően jogellenes tartalom pontos elektronikus helyének egyértelmű megjelölése. A bejelentéseknek tartalmazniuk kell minden olyan szükséges információt, amellyel a szolgáltató számára a jogellenes tartalom beazonosítható. A jogellenes tartalom pontos elektronikus helyének egyértelmű megadása ugyanakkor az érintett tartalom, illetve az adott platform típusától függően változhat: a bejelentő például megadhatja a jogellenes tartalomhoz vezető linket (URL) vagy akár a jogellenes tartalom helyéről képernyőfelvételt is készíthet. A szolgáltatóknak a 16. cikk (2) bekezdésében előírtaknak megfelelően meg kell könnyíteniük a kellően pontos és megfelelően indokolt bejelentések benyújtását – ellenkező esetben ugyanis nem csupán az eljárás válna hosszabbá és költségesebbé, de a felhasználók is könnyebben elrettennének bejelentések megtételétől.
- iii. A bejelentést tevő személy neve és elektronikus e-mail-címe.
- iv. A bejelentést tevő azon nyilatkozata miszerint ő jóhiszeműen járt el, és a bejelentésben szereplő információk és állítások pontosak és hiánytalanok.²³

Érdekes módon, míg a DSA 16. cikke (2) bekezdésének c) pontja egyértelműen előírja, hogy az értesítésnek tartalmaznia kell az értesítést benyújtó személy vagy szervezet nevét és e-mail-címét, az (50) preambulumbekkezdés szerint “az értesítési mechanizmusnak lehetővé kell tennie, de nem kell megkövetelnie az értesítést benyújtó személy vagy szervezet azonosítását”.²⁴ Véleményem szerint a DSA-n belüli ellentmondás feloldható lenne azzal, ha a bejelentőktől nevük és elérhetőségük feltüntetését abban az esetben követelnék meg, ha ez

¹⁹ Husovec, Martin: Principles of the Digital Services Act. Oxford, Oxford University Press, 2024, 209. o. <https://doi.org/10.1093/law-ocl/9780192882455.003.0002>.

²⁰ DSA 16. cikk (1); DSA (51) preambulumbekkezdés.

²¹ DSA, (53) preambulumbekkezdés.

²² Husovec, 2024, 213–214. o.

²³ DSA, 16. cikk (2).

²⁴ DSA (50), preambulumbekkezdés.

az információ nélkülözhetetlen annak megállapításához, hogy a szóban forgó közlés jogellenes tartalomnak minősül-e.

2.3 A bejelentés értékelése és szükség esetén a tartalom valamiféle korlátozásához szükséges intézkedések elfogadása (azaz a cselekvés)

A bejelentés “kézhezvételét” követően a tárhelyszolgáltatónak vissza kell igazolnia a bejelentőnek az átvételt, feltéve, hogy az értesítésben szerepelnek a bejelentő elérhetőségei. Ezt követően a tárhelyszolgáltató az értesítés alapján ésszerű időn belül, kellő gondossággal, nem önkényesen és tárgyilagosan eljárva dönt arról, hogy egyetért-e a bejelentővel, és el kívánja-e távolítani vagy le kívánja-e tiltani az adott tartalomhoz való hozzáférést (cselekvés).²⁵ Egyértelmű tehát, hogy a DSA nem kötelezi a platformokat a bejelentett tartalom automatikus eltávolítására. Ez a jogalkotó tudatos döntése volt, mivel el akarta kerülni, hogy a tartalmak túlzottan széles körű eltávolítására ösztönözzön, és ezzel a tartalomkészítők szólásszabadsághoz való alapvető jogának megsértését kockáztassa.²⁶

A platformoknak ésszerű időn belül kell feldolgozniuk a bejelentéseket. A DSA – az Eker. irányelvet végrehajtó egyes nemzeti jogszabályokkal ellentétben – ismételten sem tisztázza, hogy mit jelent az időben *terminus technicus*. A norma mintha inkább azt jelezné, hogy a fogalmat eseti alapon kell értékelni, mivel az több körülménytől függ (például a bejelentett jogellenes tartalom típusától és az intézkedés sürgősségétől). Végezetül, a platformoknak indokolatlan késedelem nélkül kell tájékoztatniuk a bejelentést tevőt a bejelentéssel összefüggésben hozott döntésükről, valamint arról, hogy azzal szemben milyen jogorvoslati lehetőségek állnak a bejelentő rendelkezésére.²⁷

Annak megítélése, hogy a bejelentés alapján intézkedés megtétele szükséges-e vagy sem, a platformnak mérlegelnie kell (i) egyrészt a bejelentőnek a jogellenes tartalom eltávolítására irányuló jogos érdekét, illetve a társadalmi közérdeket; (ii) másrészt pedig a tartalom létrehozójának szólásszabadsághoz, véleménynyilvánításhoz való jogát.²⁸

A DSA 17. cikk (1) bekezdése alapján következtetni lehet arra, hogy a platformok milyen intézkedéseket tehetnek a bejelentések alapján: (i) a szolgáltatás igénybe vevője által szolgáltatott konkrét információk láthatóságának korlátozása (pl.: a tartalom eltávolítása, a tartalomhoz való hozzáférés megszüntetése vagy a tartalom hátrasorolása); (ii) a pénzügyi kifizetések felfüggesztése, megszüntetése vagy más módon történő korlátozása; (iii) a szolgáltatás nyújtásának teljes vagy részleges felfüggesztése vagy megszüntetése; és (iv) a szolgáltatás igénybe vevője fiókjának felfüggesztése vagy megszüntetése.²⁹ Mivel a DSA 17. cikk a platformok döntéseire vonatkozó indokolási kötelezettséget ír elő, így véleményem szerint az nem tartalmazza a platformok rendelkezésére álló intézkedések taxatív listáját. Ennek következtében a tárhelyszolgáltatók a DSA 17. cikkben felsoroltakon túl, további intézkedéseket is hozhatnak (például elősegíthetik a bejelentő és az állítólagosan jogellenes tartalom feltöltője közötti egyezség elérését).

2.4 A platform döntésének indoklása

²⁵ DSA (50) preambulumbekkezdés; DSA 16. cikk (6).

²⁶ Vö.: Delfi AS kontra Észtország, App no. 64569/09 (2015. június 16.), 67.: “az óvatosság javára tévedni, hogy elkerülje a későbbi esetleges felelősséget”.

²⁷ DSA, (52) preambulumbekkezdés.

²⁸ Novovic, Milos: The EU Digital Services Act (DSA): A Commentary. Alphen aan den Rijn, Kluwer Law International, 2024.

²⁹ Lendvai Gergely Ferenc: Indokolás. In Koltay András – Lapsánszky András – Szikora Tamás – Tóth András (szerk.): DSA rendelet nagykommentár. Nagykommentár a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2022. október 19-i (EU) 2022/2065 rendelethez (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet). Budapest, Wolters Kluwer, 2024, 83–84. o.

Amint fentebb említettük, a DSA 17. cikkének (1) bekezdése előírja a szolgáltatók platformok számára, hogy egyértelmű és konkrét indoklást nyújtsanak minden érintett felhasználónak (azaz a tartalom létrehozójának és a bejelentéstevőnek egyaránt), ha a DSA 17. cikk (1) a)-d) pontjaiban felsorolt intézkedések valamelyikére kerül sor a tartalom jogellenességére tekintettel.

Kérdéses, hogy amennyiben az a)-d) pontokban fel nem sorolt intézkedésre kerülne sor, ezekre is kiterjed-e az indokolási kötelezettség. A DSA céljai és alapelvei, valamint a jogorvoslati jog biztosítása érdekében erre a kérdésre pozitív választ célszerű adni. Ellenkező esetben ugyanis a platform az e pontokban nem felsorolt intézkedéssel megkerülhetné indokolási kötelezettségét. Véleményem szerint ezzel összhangban nem tekinthető kimerítő jellegűnek a panaszkezelési rendszerre vonatkozó – DSA 20. cikkben szereplő – intézkedésekkel kapcsolatos felsorolás sem.³⁰

A tájékoztatásnak egyértelműnek és konkrétnek kell lennie annak biztosítása érdekében, hogy az érintett felhasználók élni tudjanak a DSA alapján rendelkezésükre álló jogorvoslati jogukkal. A platform indokolási kötelezettsége legalább az alábbi információkat foglalja magában:

- i. Információ arról, hogy a platform döntése maga után vont-e bármilyen intézkedést. Amennyiben igen, úgy az indokolásnak ki kell terjednie az intézkedés területi és időbeli hatályára.
- ii. A döntés alapjául szolgáló tények és körülmények.
- iii. A döntés meghozatala során esetlegesen alkalmazott automatizált eszközök.
- iv. A tartalom jogsértő jellegének jogalapra, valamint arra vonatkozó magyarázat, hogy az információ miért tekinthető jogellenesnek.
- v. Tájékoztatás a felhasználó számára a döntéssel kapcsolatban rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekről.

A platformnak csak akkor kell felfednie a bejelentő személyazonosságát, ha az feltétlenül szükséges, így például, ha az tartalom jogellenességének megállapításához elengedhetetlen (pl.: rágalmozás vagy jóhírnév megsértése).³¹ A jogalkotási folyamat során jelentős vita folyt arról, hogy a bejelentő személyazonosságát minden esetben fel kell-e fedni, ugyanis míg a kötelező nyilvánosságra hozatal egyrészt elriaszthatja a bejelentőket a megtorlástól való félelem miatt, másrészt elrettentő hatással is lehet a rendszerrel visszaélni kívánó felhasználókkal szemben.

2.5 Jogorvoslat

A DSA többféle jogorvoslati lehetőséget biztosít azon érintett felhasználók számára, akik a platformoknak a bejelentések alapján hozott döntéseit kívánják megtámadni. Ezen jogorvoslati eszközök bevezetése különösen fontos szerepet játszik a bejelentési és cselekvési mechanizmusban, hiszen a DSA lehetővé teszi a platformok számára, hogy a döntéseiket automatizált folyamatok révén, kötelező emberi beavatkozás nélkül hozzák meg. Felismerve ezen automatizált eljárásoknak az alapvető jogokat érintő kockázatait, a DSA

³⁰ Figyelemre méltó, hogy ez az indokolási kötelezettség akkor is felmerül, ha a tárhelyszolgáltató azon az alapon jár el, hogy a tartalom nem egyeztethető össze az általános szerződési feltételeivel, a DSA 17. cikk hatálya tehát túlmutat a bejelentési és cselekvési keretrendszeren. Tekintettel azonban arra, hogy e dolgozat arra a kérdésre keresi a választ, hogy a DSA milyen jogorvoslati megoldásokat kínál a képmáshoz való jogában megsértett egyén számára, ezért a dolgozat a DSA 17. cikkének ezen aspektusát nem fogja a továbbiakban vizsgálni.

³¹ DSA, (54) preambulumbekkezdés.

célja annak biztosítása, hogy a felhasználók könnyen hozzáférhető és hatékony módon támadhassák meg a platformok döntéseit.³²

Amint azt a Bizottság hatásvizsgálata is megerősítette, a különböző jogorvoslati eszközök bevezetését elsősorban a tévesen eltávolított tartalmakkal kapcsolatos hatékony védelem iránti igény indokolta.³³ E célból a DSA három különböző jogorvoslati lehetőséget biztosít:

- i. DSA 20. cikke szerinti panasz, amely lényegében a platform rendszerén belül elérhető jogorvoslati fórum,
- ii. bíróságon kívüli vitarendezési mechanizmusok, amelyet a DSA 21. cikke rendez, és
- iii. az adott tagállam nemzeti joga szerint elérhető bírósági fórum.

Ezek a mechanizmusok nem csupán egymástól függetlenül érhetőek el a felhasználók számára, de azok egymástól függetlenül is működnek. Ez alatt elsősorban azt értem, hogy a felhasználónak nem kötelesek valamelyik jogorvoslati eszközt kimeríteni annak érdekében, hogy a másikat igénybe vehessék. Sőt, a DSA 20. cikke szerinti panasz-eljárás és a DSA 21. cikke szerinti bíróságon kívüli vitarendezés még egymással párhuzamosan is történhetnek.

3. A platformok tartalommoderálására vonatkozó kellő gondossági kötelezettségek és a jogellenes tartalomért való felelősségük közötti összefüggés

Különös figyelmet kell fordítani a platformok tartalommoderálására vonatkozó kellő gondossági kötelezettségek és a jogellenes tartalomért való felelősségük közötti összefüggésre.³⁴ A DSA 16. cikkének (3) bekezdése szerint a bejelentés megalapozhatja a platform DSA 6. cikk szerinti tényleges tudomását a jogellenes tartalomról, feltéve, hogy a bejelentés lehetővé teszi egy megfelelő gondossággal eljáró platform számára, hogy részletes jogi vizsgálat nélkül is megállapítsa az adott tartalom jogellenességét.

Így még ha a platform eleget is tesz a kellő gondossági kötelezettségeinek, és a DSA-nak megfelelően dolgozza fel a bejelentést, akkor is felelősségre vonható a jogellenes tartalom tárolásáért, ha bejelentés eredményeként téves döntést hoz. Megfordítva ezt, kijelenthető, hogy az a szolgáltató, amely a bejelentés alapján haladéktalanul törli a jogellenes tartalmat, és így a DSA 6. cikke alapján mentesül a jogellenes tartalom tárolásáért való felelőssége alól, a DSA 52. cikke alapján mégis felelősségre vonható és pénzbírsággal büntethető a kellő gondossági kötelezettségének megszegése miatt, ha nem megfelelően jár el a bejelentés feldolgozásával kapcsolatban.

Martin Husovec azzal érvel, hogy csak egy érvényes bejelentés válthat ki tényleges tudomásszerzést a tárhelyszolgáltató részéről.³⁵ A DSA 16. cikk (3) bekezdése valóban úgy rendelkezik, hogy “az e cikkben említett bejelentések” tényleges tudomásszerzést eredményezhetnek, azonban – álláspontom szerint – e rendelkezés szigorú értelmezése azzal a kockázattal járna, hogy az ellentmondásba kerülne a DSA 6. cikkében foglalt szélesebb körű felelősséget megalapozó elvekkel. A tényleges tudomásszerzés különböző eszközökkel történhet, és még akkor is, ha a bejelentés nem felel meg a DSA 16. cikk (2) bekezdésében

³² DSA, (58) preambulumbekkezdés.

³³ Commission staff working document. Impact assessment. Accompanying the document proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on a Single Market for Digital Services (Digital Services Act) and amending Directive 2000/31/EC, {COM(2020) 825 final} – {SEC(2020) 432 final} – {SWD(2020) 349 final}, 186.

³⁴ Pünköszt András: Egy új digitális etika megalapozásának egyes szempontjai – big data, algoritmusos döntéshozatal és a személy az adatalapú társadalomban. In Török Bernát – Zödi Zsolt (szerk.): A mesterséges intelligencia szabályozási kihívásai. Budapest: Ludovika Egyetemi Kiadó, 2022, 43–65. o.

³⁵ Husovec, 2024, 219. o.

meghatározott valamennyi formai követelménynek – például az állítások pontosságát megerősítő nyilatkozat hiánya miatt –, a szolgáltató a gyakorlatban mégis szerezhetsen tényleges tudomást a tartalom jogellenes jellegéről. Ilyen esetekben a tárhelyszolgáltató felelőssége megállapítható, ha csak nem távolítja el a bejelentett tartalmat.

Fontos kiemelni, hogy egy olyan értesítés, amely nem alapozza meg egyértelműen a bejelentett tartalom jogellenességét, önmagában nem eredményezheti a szolgáltató tényleges tudomásszerzését. Ahogy fentebb láthattuk, a DSA előírja, hogy az érvényes értesítésnek elegendő információt kell tartalmaznia ahhoz, hogy a szolgáltató részletes jogi elemzés nélkül is döntést hozhasson: ez pedig összhangban van az EUB ítélkezési gyakorlatával.³⁶ Ha azonban a vizsgálat során olyan további információk kerülnek napvilágra, amelyek nyilvánvalóvá teszik a tartalom jogellenességét, akkor a tényleges tudomásszerzést vélelmezni kell.

További kérdésként merül fel, hogy a szolgáltató szerezhetsen-e tényleges tudomást, ha az bejelentés és cselekvés folyamata teljesen automatizált. Mivel a DSA nem tiltja a tartalommoderálás automatizálását, így jogosan merülhet fel a kérdés, hogy egy ilyen automatizált döntéshozatal eredményezhet-e a DSA 6. cikke szerinti tényleges tudomásszerzést. Bár a tudományos szakirodalom még nem vizsgálta mélyrehatóan ezt a kérdést, álláspontom szerint erre a kérdésre pozitív válasz adható. Először is, mivel a tartalom moderálásának automatizálására vonatkozó döntés a platform tudatos döntése, ezért viselnie kell az ahhoz kapcsolódó kockázatokat is (nevezetesen azt, hogy bizonyos jogellenes tartalmakat esetleg észrevétlenül maradnak, amely így megalapozhatja a platform felelősségét.) Másodszor, ez az értelmezés összhangban van az EUB-nak az Eker. irányelvvel összefüggésben kialakított joggyakorlatával is.³⁷ Miközben az EUB elismerte, hogy a platform tartalommal kapcsolatos automatizált folyamatai – például az indexelés vagy az ajánlások – önmagukban nem jelentenek elegendő alapot a platform tényleges tudásának megállapításához, az EUB azt is megerősítette, hogy a tényleges tudás különböző eszközökkel is létrejöhet. Különösen akkor tekinthető úgy, hogy a szolgáltatónak tényleges tudása van, ha olyan tényekről vagy körülményekről szerez tudomást, amelyek alapján egy gondos gazdasági szereplőnek fel kellett volna ismernie a tartalom jogellenességét.³⁸ Ha a szolgáltató értesítést kap egy konkrét tartalomról, akkor a tudásának jellege az arra vonatkozó absztrakt tudatosságból, hogy szolgáltatását jogellenes tevékenységekre használhatják, a potenciálisan jogellenes tartalom konkrét esetének tényleges ismeretévé válik. Ilyen esetekben a platform már nem az általános vagy absztrakt ismeretek állapotában van, hanem tényleges tudomást szerez egy adott tartalomról, ami azonban a DSA szerinti felelősségét megalapozza.³⁹

4. Összegzés

³⁶ Lásd például: C-682/18. és C683/18. egyesített ügyek, Frank Peterson kontra Google LLC és társai és Elsevier Inc. kontra Cyando AG, ECLI:EU:C:2021:503, 116.

³⁷ Zeybek, Bengi – van Hoboken, Joris – Buri, Ilaria: Redressing Infringements of Individuals' Rights Under the Digital Services Act. DSA Observatory, 2022. május 4., <https://dsa-observatory.eu/2022/05/04/redressing-infringements-of-individuals-rights-under-the-digital-services-act/>.

³⁸ C-682/18. és C683/18. egyesített ügyek, Frank Peterson kontra Google LLC és társai és Elsevier Inc. kontra Cyando AG, ECLI:EU:C:2021:503, 14–15.

³⁹ Wolters, Pieter – Gellert, Raphaël: Towards a better notice and action mechanism in the DSA. Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law, 2023/3., 414–416. o.

A DSA-t – társjogszabályával, a DMA-val⁴⁰ egyetemben – tekinthetjük az Európai Unió átfogó válaszáának az online platformok működésével kapcsolatos kihívásokra, különösen a tartalommoderálás és a felhasználói jogok védelme terén. A rendelet célja, hogy biztonságosabb, átláthatóbb és felelősségteljesebb digitális környezetet hozzon létre, miközben biztosítja az alapvető jogok – így különösen a véleménynyilvánítás szabadságának – érvényesülését. Ennek érdekében a DSA a különböző méretű és különböző típusú online szolgáltatókra eltérő kötelezettségeket határoz meg, amelyek közül kiemelt szerepet kap a kellő gondosság elve.

A kellő gondossági kötelezettség azt jelenti, hogy az online platformoknak felelősségteljesen kell eljárniuk a tartalmak moderálása során, különösen az illegális vagy káros tartalmak eltávolításában, ugyanakkor nem sérthetik indokolatlanul a felhasználók jogait. A szabályozás előírja például, hogy a platformoknak átlátható módon kell működniük, közzé kell tenniük a tartalommoderálási szabályzataikat, valamint rendszeres jelentéseket kell készíteniük arról, hogy milyen intézkedéseket tettek a problémásnak tűnő tartalmak kezelése érdekében.

Összességében a DSA a kellő gondosság elvére építve próbálja megteremteni az egyensúlyt az online biztonság és a digitális alapjogok védelme között. A szabályozás célja az lenne, hogy az online platformok ne csak technikai szolgáltatóként, hanem valódi társadalmi felelősséggel rendelkező szereplőként is jelenjenek az európai digitális térben.

⁴⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/1925 rendelete (2022. szeptember 14.) a digitális ágazat vonatkozásában a versengő és tisztességes piacokról, valamint az (EU) 2019/1937 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról (digitális piacokról szóló jogszabály), PE/17/2022/REV/1, HL L 265., 2022.10.12., 1–66.

© Zanathy Anna

MTA Law Working Papers

**Kiadó: Társadalomtudományi Kutatóközpont (MTA Kiválósági
Kutatóhely**

Székhely: 1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4.

Felelős kiadó: Boda Zsolt főigazgató

Felelős szerkesztő: Kecskés Gábor

Szerkesztőség: Hoffmann Tamás, Lux Ágnes, Mezei Kitti

Honlap: <http://jog.tk.mta.hu/mtalwp>

E-mail: mta.law-wp@tk.mta.hu

ISSN 2064-4515